

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/126/2024
Identifikačné číslo spisu:	2114218408
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2114218408.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E. J., narodeného X. E. XXXX, L., A. XX, 2/ J. J., narodeného XX. H. XXXX, V., C. F. X, 3/ L. J., narodeného XX. H. XXXX, R. X. J., K. G. XXX, 4/ A. H. E. E., narodenej X. G. XXXX, F. XXX, 5/ G. J., narodenej XX. C. XXXX, V., C. F. XX, všetkých zastúpených spoločnosťou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., Trnava, Hlavná 31, proti žalovanej obchodnej spoločnosti TECHSTAV, spol. s r. o., Trnava, Mikovíniho 7441/8/B, IČO: 34 133 771, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Tokarčíkom, Trnava, Študentská 17, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5C/783/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. februára 2024 sp. zn. 23Co/135/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 5/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 27. júla 2022 č. k. 5C/783/2015-831 určil, že do dedičstva po poručiťoch E.X. J., narodenom X. C. XXXX, zomrelom XX. S. XXXX, a L. J., rod. L., narodenej XX. E. XXXX, zomrelej XX. E. XXXX, patria ku dňu ich smrti nehnuteľnosti v katastrálnom území V., obec V., okres Trnava, v súčasnosti evidované na liste vlastníctva č. XXXX, pôvodne patriace do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťov, vymedzené podľa geometrického plánu č. 19/2014 zo dňa 1. apríla 2014 ktorý vyhotovil A. H. P., autorizačne overil A. E. K., úradne overil katastrálny odbor Okresného úradu Trnava dňa 04. júla 2014 pod č. 778/2014 nasledovne: pozemok parc. č. XXXX/X o výmere 158 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 139 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 56 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 230 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 10511 m², druh pozemku:

zastavané plochy a nádvorí, parcela reg. C-KN (novovytvorená parcela), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 326 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvorí, parcela reg. C-KN (novovytvorená parcela). Zároveň vyslovil, že žalobcovia 1/ až 5/ majú voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

1.1. Vychádzal zo zistenia, že časť pôvodnej parcely č. XXXX v katastrálnom území V. je duplicitne zapísaná na listoch vlastníctva č. XXXX a XXXX. Podľa identifikácie Okresného úradu Trnava z 5. mája 2022 a potvrdenia jeho katastrálneho odboru zo 4. mája 2022 bola duplicitná výmera parcely č. XXXX určená na 11 420 m², čo v zmysle geometrického plánu č. 19/2014 predstavuje novovytvorené parcely č. XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX - teda tie nehnuteľnosti, ktorých sa žaloba týka. Z listinných dôkazov mal ďalej súd prvej inštancie preukázané, že uznesením Ludového súdu zo 17. októbra 1960 (Čd 2869/60) bol povolený zápis vlastníctva parciel č. XXXX a XXXX v prospech Československého štátu, a to na základe rozhodnutia odboru pôdohospodárstva rady ONV v Trnave č. Pôd/8-9576/1960, pričom tieto pozemky sa nachádzali v správe Štátneho majetku n. p. Špačince. Následne dochádzalo len k prevodom správy, resp. práva hospodárenia s týmito pozemkami - hospodárskou zmluvou z 22. októbra 1969 zo Semenárskeho štátneho majetku, n. p. Trnava, na Pozemné stavby n. p. Trnava, a hospodárskou zmluvou z 19. decembra 1991 na Trnavské pozemné stavby, š. p. - nie však k prevodu vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že právna predchodkyňa žalovanej, spoločnosť STAVMET spol. s r. o., nadobudla predmetné pozemky kúpnu zmluvou uzavretou so štátom - Trnavskými pozemnými stavbami, š. p. - dňa 07. mája 1993; vklad vlastníckeho práva bol povolený 10. júna 1993. Neskôr, po vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti STAVMET, uzatvoril správca konkurznej podstaty dňa 22. februára 2002 kúpnu zmluvu so spoločnosťou P.P.Z. Consulting, a. s., ktorá následne 10. mája 2002 previedla nehnuteľnosti na žalovanú, pričom vklad bol povolený 06. júna 2002.

1.2. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozsudok Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 č. k. 13C/253/72-17, ktorým bolo právoplatne určené, že nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej vložke č. XXX, parcely č. XXXX a XXXX, patria do BSM E. a L. J.. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 12. júla 1972, nebolo zrušené a proti nemu nebolo podané odvolanie. Súd prvej inštancie zdôraznil záväzný právny názor odvolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcom uznesení č. k. 10Co/202/2019-739 z 28. apríla 2021, ako aj na uznesenie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2021, sp. zn. 1VObd/2/2020, podľa ktorého na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemožno nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol povolený vklad do katastra nehnuteľností. Skonštatoval, že argumentáciu žalovanej spochybňujúcu skutkové zistenia vyššie uvedeného rozsudku Okresného súdu Trnava bolo možné uplatniť výlučne prostredníctvom riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku v pôvodnom konaní, a keďže uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť, je potrebné z neho vychádzať.

1.3. Vychádzajúc z uvedeného dospel k záveru, že Československý štát po právoplatnosti rozsudku z roku 1972 vedel, že nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností, a preto nemohol byť oprávneným držiteľom. Kúpna zmluva zo 07. mája 1993 medzi Trnavskými pozemnými stavbami, š. p., a spoločnosťou STAVMET spol. s r. o., bola preto právnym úkonom absolútne neplatným podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), pretože štát prevádzal vlastnícke právo, ktorým nedisponoval. Súd následne posudzoval, či mohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva v prospech spoločnosti STAVMET spol. s r. o., prípadne ďalších právnych nástupkyň. Konštatoval, že dobrá viera spoločnosti STAVMET spol. s r. o. mohla trvať len do času, kým sa dozvedela o existencii právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava z roku 1972 a o tom, že vlastníctvo k predmetným pozemkom je sporné. Z listín v spise, najmä z obsahu spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 12C/182/94 (kde právni predchodcovia žalobcov svoje vlastnícke právo odvodzovali od právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/253/72), mal súd preukázané, že najneskôr 18. novembra 1994, keď sa konalo pojednávanie v uvedenej veci a spoločnosť STAVMET spol. s r. o. bola prítomná, sa táto spoločnosť oboznámila s týmto rozsudkom a stratila dobrú vieru. Keďže vydržacia doba trvala od 10. júna 1993 do 18. novembra 1994, neuplynula zákonom požadovaná desaťročná lehota a vlastnícke právo vydržaním nevzniklo. Na zánik dobrej viery spoločnosti STAVMET spol. s r. o. súd prvej inštancie poukázal aj s

odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/186/2008, podľa ktorého pri zániku dobrej viery oprávnenej držby sa pôvodná vydržacia doba neprerušuje, ale začína plynúť nanovo.

1.4. Pokiaľ išlo o prevod uskutočnený v rámci konkurzu na spoločnosť P.P.Z. Consulting, a. s., správca konkurznej podstaty úpadcu STAVMET spol. s r. o. zahrnul do súpisu majetku aj predmetné pozemky, hoci mal vedomosť o ich spornom vlastníctve. Súd, ktorý konkurz viedol, neuložil osobám, ktoré tvrdili vlastnícke právo (právnym predchodcom žalobcov), aby podali vylučovaciu žalobu, ani ich nepoučil o následkoch jej nepodania, preto nevznikla fikcia zapísania podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Z tohto dôvodu bola kúpna zmluva z 22. februára 2002, ktorou správca konkurznej podstaty previedol nehnuteľnosti na spoločnosť P.P.Z. Consulting, a. s., absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Následná kúpna zmluva z 10. mája 2002, na základe ktorej spoločnosť P.P.Z. Consulting, a. s., previedla nehnuteľnosti na žalovanú, bola rovnako absolútne neplatná, keďže prevod sa uskutočnil od nevlastníka. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že v čase nadobudnutia mohla byť žalovaná dobromyseľná, pretože v jej mene konal konateľ H. Š., ktorý nebol účastný na predchádzajúcich sporoch, avšak dobrá viera žalovanej zanikla okamihom, keď sa 11. novembra 2003 jej konateľom a spoločníkom stal E. Y. - bývalý konateľ a spoločník spoločnosti STAVMET spol. s r. o., ktorá bola účastníčkou konania vedeného pod sp. zn. 12C/182/94. Ten musel mať vedomosť o rozsudku Okresného súdu Trnava z roku 1972 aj o spore o vlastníctvo týchto nehnuteľností, a teda aj žalovaná musela od tohto okamihu pochybovať o svojom vlastníctve. Ak by sa aj započítala doba držby spoločnosti P.P.Z. Consulting, a. s. (od 25. marca 2002 do 11. novembra 2003), vydržacia doba by trvala necelé dva roky, čo je podľa súdu nedostatočné.

1.5. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že žalovaná vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nenadobudla a že toto právo naďalej svedčí právnym predchodcom žalobcov, manželom E. a L. J., na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 č. k. 13C/253/72-17. Naliehavý právny záujem na určení bol podľa súdu daný, keďže ide o prípad duplicitného zápisu vlastníckeho práva (ZSP 3/2009). Namietaná prekážka veci rozhodnutej nebola daná, keďže predmet tohto konania vyplýva z iných skutkových okolností než konanie vedené pod sp. zn. 13C/253/72. Súd prvej inštancie akceptoval, že petit žaloby bol po doplnení formulovaný správne, keďže išlo o nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a bolo potrebné, aby rozsudok výslovne uvádzal, že patria do dedičstva „v rozsahu BSM“. Vo vzťahu k námietke ohľadom nesprávneho vymedzenia okruhu žalobcov napokon dodal, že okruh dedičov po poručiteľoch bol v žalobe vymedzený zrozumiteľne. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. februára 2024 sp. zn. 23Co/135/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie I. potvrdil v časti určovacieho výroku, že do dedičstva po poručiteľke L. J., rod. L., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX patria ku dňu jej smrti nehnuteľnosti v k. ú. V, obec V, okres Trnava, v súčasnosti vedené na LV č. XXXX, pôvodne patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - poručiteľky a E. J., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, vymedzené na základe geometrického plánu na vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva č. 19/2014 zo dňa 01. 04. 2014, ktorý vyhotovil A. H.C. P., autorizačne overil A. E. K., úradne overil katastrálny odbor Okresného úradu Trnava dňa 04.07.2014 pod č. 778/2014 nasledovne: pozemok parc. č. XXXX/X o výmere 158 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 139 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 56 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 230 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (pôvodná parcela z LV č. XXXX), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 10511 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (novovytvorená parcela), pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 326 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parcela reg. C-KN (novovytvorená parcela), s tým že geometrický plán tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku; II. vo zvyšnej časti určovacieho výroku, že tieto nehnuteľnosti patria do

dedičstva po poručiťovi E. J., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ku dňu jeho smrti, pôvodne patriace do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťov, zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Zároveň žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že podstatou podaného odvolania bola námietka zmätočnosti, prekážky rei iudicatae, nedostatku aktívnej vecnej legitímácie či neexistencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na podaní predmetnej žaloby a nesúhlas s tým, ako súd prvej inštancie vyhodnotil okolnosti súvisiace s prípadným vydržaním vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Pokiaľ išlo o odvoláciu námietku zmätočnosti, súd prvej inštancie jasne uviedol, aký skutkový stav zistil a z akých dôkazov vychádzal; vysvetlil, prečo neuznal dobrú vieru držby na účely vydržania (s výnimkou spoločnosti P.P.Z. Consulting, a. s.). Rovnako zrozumiteľne odôvodnil záver o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 22. februára 2002 uzavretej medzi správcom konkurznej podstaty úpadcu STAVMET spol. s r. o. a spoločnosťou P.P.Z. Consulting, a. s., a vysporiadal sa aj s ďalšími námietkami žalovanej, ktoré sa týkali naliehavého právneho záujmu, prekážky právoplatne rozhodnutej veci, vymedzenia okruhu žalobcov a správnosti petitu. Prvoinstančný súd sa nemusel osobitne zaoberať nálezom ústavného súdu z roku 2016, pretože v súlade so zákonom odkázal na ustálenú rozhodovaciu prax, najmä na uznesenie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2021.

2.2. Odvolací súd svoj nesúhlas s námietkou o prekážke právoplatne rozhodnutej veci založil na skutočnosti, že rozsudok Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 vyjadroval stav v čase svojho vydania, pričom žaloba v aktuálnej veci bola podaná v roku 2015 a vychádzala z novších skutkových okolností. Po roku 1972 došlo k vytvoreniu nových parciel, k ďalším právnym úkonom smerujúcim k prevodom vlastníctva a v roku 2013 aj k zápisu duplicity v katastri nehnuteľností. Žalobný petit aj skutkový základ sú preto odlišné od pôvodnej veci.

2.3. Za nedôvodnú považoval aj námietku o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na určovacej žalobe; rozviedol úvahu, že naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit a jeho účelom je odstrániť spornosť alebo neistotu v právnom vzťahu. Ak je v katastri evidované vlastnícke právo v prospech inej osoby, dedičské konanie, ktoré je nesporné, nemôže vychádzať z toho, že vec patrila poručiťovi. V takom prípade je určovacia žaloba vhodným prostriedkom, aby sa po skončení dedičského konania mohol premietnuť výsledok do katastra, pričom súdna prax takýto postup pripúšťa. Odvolací súd preto závery súdu prvej inštancie v tejto súvislosti považoval za legitímne.

2.4. K otázke vydržania a dobrej viery odvolací súd uviedol, že posúdenie dobrej viery je právnou otázkou. Pri určovacej žalobe, že vec patrí do dedičstva, je rozhodujúci stav v okamihu smrti poručiťa. V časti týkajúcej sa poručiťky E. J., ktorá zomrela XX. E. XXXX, sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, keďže po rozsudku z roku 1972 štát nemohol byť oprávneným držiteľom. Dodal, že ani formálne nedostatky v označení dotknutých nehnuteľností v rozsudku z roku 1972, ktoré sa pritom netýkali parcelného čísla a katastrálneho územia, nemali vplyv na existenciu dostatku dôvodov na to, aby štát po právoplatnosti uvedeného rozsudku o svojom vlastníckom práve k dotknutým nehnuteľnostiam (vážne) pochyboval. Podstatným okamihom by mohlo byť až uzavretie kúpnej zmluvy medzi Trnavskými pozemnými stavbami, š. p., a STAVMET spol. s r. o. dňa 07. mája 1993 a zápis vlastníckeho práva tejto spoločnosti k sporným pozemkom do katastra nehnuteľností 10. júna 1993, avšak s poukazom na judikát R 32/2011 odvolací súd proklamoval, že k XX. E. XXXX, keď zomrela poručiťka E. J., prípadná dobromyseľnosť spoločnosti STAVMET spol. s r. o. netrvala dostatočne dlhý čas (teda 10 rokov) na to, aby vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržalo. Napokon poukázal na to, že aj keď ústavný súd (sp. zn. I. ÚS 151/2016) kritizoval niektoré závery judikatúry o rozhodnosti času smrti poručiťa, v tejto veci sa ani po smrti poručiťky neobjavili okolnosti, ktoré by odôvodňovali vydržanie v prospech žalovanej alebo iného subjektu.

2.5. Odvolací súd v tejto súvislosti ozrejmil aj rozloženie bremien (tvrdenia a dôkazného) podľa ustanovenia § 130 ods. 1 OZ. Uviedol, že ten, kto sa dovoľáva oprávnenej držby smerujúcej k vydržaniu, má tvrdiť a preukázať okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia a o dobromyseľnosti. Domnienka

oprávnenosti držby prichádza do úvahy až v prípade, že vykonané dokazovanie nedá jasnú odpoveď - vyústi do situácie non liquet. Tento výklad podľa jeho názoru zodpovedá dlhodobu ustálenej rozhodovacej praxi a je podporený aj odbornou literatúrou. Odvolací súd súčasne zdôraznil objektívny pohľad na dobromyseľnosť s tým, že držiteľ má pri náležitej opatrnosti vyhodnotiť okolnosti, ktoré sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jeho vlastníctve. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z výkladu § 130 ods. 1 OZ, že je to žalovaná, ktorá musí tvrdiť a preukazovať okolnosti svedčiace v prospech dobromyseľného nadobudnutia držby sporných pozemkov, postupoval správne a v súlade s ustálenou súdnou praxou. Ak sa právni predchodcovia žalobcov o. i. voči žalovanej domáhali v súdnom konaní nárokov, ktoré odvodzovali od tvrdenia o existencii ich vlastníckeho práva, opierajúc sa o právoplatné súdne rozhodnutie, odvolací súd považoval za logický záver, že išlo o skutočnosť, ktoré objektívne museli u spoločnosti STAVMET spol. s r. o. vyvolať pochybnosť o tom, že jej nehnuteľnosti po práve patria. Pokiaľ išlo o tzv. poznámku spornosti v katastri nehnuteľností, na ktorú v tejto súvislosti odkazovala žalovaná, odvolací súd uviedol, že zápis takejto poznámky v katastri má informačnú funkciu voči tretím osobám, avšak pre stratu dobrej viery nie je nevyhnutný. Uzavrel, že v tejto veci už samotné oboznámenie sa so žalobou a s jej prílohami v spore sp. zn. 12C/182/94 bolo okolnosťou, ktorá musela u spoločnosti STAVMET spol. s r. o. vyvolať pochybnosť o vlastníctve. Keďže od vkladu vlastníckeho práva v prospech STAVMET spol. s r. o. zo dňa 10. júna 1993 do vyššie uvedeného momentu neuplynula desaťročná lehota, nemohlo dôjsť k vydržaniu.

2.6. Vo vzťahu k námietke žalovanej ohľadom konkurzného konania sa odvolací súd stotožnil s názorom prvoinštančného súdu, že neboli splnené podmienky na vznik zákonnej domnienky podľa ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Osoby, ktoré si uplatňovali vlastníctvo k spornej veci, neboli konkurzným súdom poučené a nebola im určená lehota na podanie vylučovacej žaloby. Z tohto dôvodu bolo zaradenie veci do súpisu neoprávnené a kúpna zmluva z 22. februára 2002, ktorou správca speňažil majetok, ktorý nepatril úpadcovi, je v rozpore so zákonom a je absolútne neplatná. Odvolací súd preto konštatoval, že následná kúpna zmluva z 10. mája 2002, ktorou spoločnosť P.P.Z. Consulting, a. s. previedla nehnuteľnosti na žalovanú, je neplatná ako prevod od nevlastníka. Ďalej sa osobitne zaoberal aj pôsobením Jozefa Váška, ktorý ako bývalý konateľ a spoločník spoločnosti STAVMET spol. s r. o. mal vedomosť o spore sp. zn. 12C/182/94 a o tom, že existujú osoby, ktoré relevantným spôsobom spochybňujú vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam. Uviedol, že po jeho vstupe do orgánov žalovanej dňa 11. novembra 2003 nemohla žalovaná naďalej zotrvať v dobrej viere. Navyše, ani so započítaním držby jediného dobromyseľného subjektu v tom, že mu patria sporné nehnuteľnosti - spoločnosti P.P.Z. Consulting, a. s. - od 25. marca 2002 do uvedeného dátumu neuplynula desaťročná vydržacia doba. Tvrdenie žalovanej, že ona a jej právni predchodcovia boli v dobromyseľnej držbe od 10. júna 1993 do 14. februára 2013, odvolací súd vyhodnotil ako zjavné mylné.

2.7. K námietke, že sporné nehnuteľnosti nepatrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, odvolací súd uviedol, že výrok rozsudku z roku 1972 je právoplatný a záväzný. Dodal, že uvedený výrok je dostatočne jasný a určitý v predmetnej časti a akékoľvek nedostatky zápisov v evidencii nehnuteľností, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, nie sú dostatočné na to, aby tento výrok vyvrátili. Z tohto výroku vyplýva, že sporné nehnuteľnosti tvorili bezpodielové spoluvlastníctvo poručiteľov a pokiaľ nedôjde k jeho zmene, z tohto záveru je potrebné vychádzať.

2.8. Odvolací súd napokon zistil formálnu vadu rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý vo výroku síce odkázal na geometrický plán, ale tento plán neurobil neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia. Keďže táto vada nemala vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia v časti týkajúcej sa dedičstva po poručiťelke Ľ. J., odvolací súd ju odstránil postupom podľa zákona; v tejto časti prvoinštančný rozsudok potvrdil a formálny nedostatok napravil.

2.9. V časti týkajúcej sa dedičstva po poručiťelovi E. J. odvolací súd uznal námietku žalovanej o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcov. Poukázal na to, že v jednom sporovom konaní nie je možné určiť, že tá istá vec patrí do dedičstva po dvoch poručiťeloch, ktorí zomreli s časovým odstupom, a súčasne vychádzať z režimu pôvodného bezpodielového spoluvlastníctva. Keďže BSM zaniká smrťou jedného z manželov, po smrti poručiťelky Ľ. J. je potrebné dedičstvo po nej prejednať

osobitne a jeho výsledok ovplyvní rozsah majetku, ktorý sa môže stať predmetom dedičstva po poručiteľovi, ktorý zomrel neskôr. Odvolací súd preto konštatoval, že žaloba, podľa ktorej do dedičstva po poručiteľovi patrí vec, ktorá nebola predmetom dedičského konania po skôr zomrevšom poručiteľovi, je predčasná a v hmotnom práve nemá oporu. Z tohto dôvodu odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie. Žiadala napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alternatívne ho zmeniť a žalobu zamietnuť.

3.1. Vadu znátočnosti videla v tom, že odvolací súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania a nedal možnosť vyjadriť sa k ustanoveniu právneho predpisu, ktoré nebolo doposiaľ použité. Uviedla, že po vrátení veci z odvolacieho konania súd prvej inštancie dokazovanie nezopakoval a neuviedol ani svoje predbežné právne posúdenie. Za podstatnú procesnú vadu považovala najmä to, že odvolací súd dospel k záveru o strate dobrej viery štátu bez toho, aby preskúmal obsah rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 sp. zn. 13C/253/1972, a podanú žalobu, a teda bez toho, aby mal pre takéto hodnotenie skutkový podklad. Poznamenala, že jediným súdom, ktorý sa oboznámil s obsahom rozsudku Okresného súdu Trnava z roku 1972 bol pôvodne rozhodujúci súd prvej inštancie pod vedením sudkyne JUDr. Eriky Tischlerovej, ako to vyplýva z rozsudku zo 4. februára 2019 sp. zn. 5C/783/2015. V tomto rozhodnutí súd výslovne uviedol, že napriek zjavne nezákonnému rozsudku Okresného súdu Trnava z roku 1972 právni predchodcovia žalobcov k XX. E. XXXX neboli vlastníkami sporných nehnuteľností, pretože sami uznávali, že tieto boli vyvlastnené a požadovali len vyplatenie náhrady. Žalovaná preto zdôraznila, že pôvodná žaloba z roku 1971 mala celkom iný účel, než ako jej význam vyložili neskôr všeobecné súdy. Podľa nej išlo výlučne o preukázanie vlastníckeho práva pre potreby vyvlastňovacieho konania, aby mohla byť náhrada za vyvlastnené nehnuteľnosti vyplatená osobám, ktoré boli oprávnenými vlastníkami. Cieľom tejto žaloby nebolo dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností ani určenie vlastníctva pre budúcnosť, ale len potvrdiť legitimáciu navrhovateľov voči vyvlastniteľovi - Pozemným stavbám Trnava - na účely vyplatenia náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Žalovaná poukázala na to, že z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 vyplýva, že súd si bol vedomý prebiehajúceho sporu o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie a že sám výslovne konštatoval, že predmetné nehnuteľnosti boli vyvlastnené. Rozsudok teda len určoval, kto je oprávnenou osobou na prijatie náhrady, nie kto je vlastníkom pozemkov do budúcnosti. Žalovaná z toho vyvodzuje, že odvolací súd nesprávne pochopil účel tohto rozhodnutia a bez opakovania dôkazov dospel k odlišnému skutkovému záveru, než k akému dospel súd, ktorý dokazovanie vykonal. Tým podľa nej porušil zákon a poprel zásady priamosti a ústnosti dokazovania.

3.2. Žalovaná odvolaciemu súdu vyčítala nesprávne posúdenie otázky dobromyseľnosti Československého štátu ako držiteľa sporných pozemkov. Tvrdila, že z rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/253/1972 nijako nevyplýva, že by držba štátu bola neoprávnená alebo nepoctivá. Naopak, držba vznikla na základe zákonného vyvlastnenia za náhradu, a preto bola oprávnená a mohla viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním, ak by nevzniklo už samotným vyvlastnením. Podľa žalovanej sa súdy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe aj tým, že ignorovali nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015, ktorý výnimočne pripúšťa nadobudnutie vlastníctva aj od nevlastníka a tým prelomenie zásady nemo plus iuris. Uviedla, že práve tento prípad predstavuje situáciu, ktorá mala byť posúdená podľa uvedeného nálezu, a odvolací súd ho nesprávne vylúčil s odkazom na neskoršie uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. IVOBdo/2/2020. Následne doplnila aj poukaz na rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 510/2016, ktoré zdôrazňuje povinnosť súdov vykladať právo ústavne konformne a so zreteľom na spravodlivosť. Napokon žalovaná namietala, že súdy nesprávne posúdili aj otázku naliehavého právneho záujmu žalobcov, pretože odstránenie duplicity v katastri nemôže byť predmetom určovacej žaloby o tom, že vec patrí do dedičstva, nakoľko takéto rozhodnutie nie je podkladom na zmenu zápisu. Podľa judikátu R 32/2011 sa v týchto veciach posudzuje len vlastníctvo poručiteľa ku dňu smrti, nie neskoršie okolnosti. Dodala, že žaloba podaná po desaťročiach od zásahov štátu obchádza zmysel reštitučných predpisov a v skutočnosti narúša právnu istotu, keďže

takéto nároky možno uplatniť len prostredníctvom reštitučnej legislatívy, nie určovacou žalobou.

4. Žalobcovia považovali argumenty žalovanej za právne irelevantné a zmätočné. Žalovaná si podľa ich názoru kreuje vlastný skutkový stav a ignoruje výrokovú vetu rozsudku sp. zn. 13C/253/1972, ktorou súd určil, že sporné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva navrhovateľov. Na margo tvrdení, že v zmysle judikátu R 32/2011 nebolo možné vyriešiť v tomto konaní duplicitu vlastníctva v katastri nehnuteľností, poukázali na nález ústavného súdu z 03. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016, podľa ktorého nemožno obmedziť posudzovanie určovacej žaloby len na právne vzťahy ku dňu smrti poručiteľa, ak by takýto postup viedol k predlžovaniu právnej neistoty a k núteniu strán podávať ďalšie žaloby. Ústavný súd v tomto náleze konštatoval, že aj v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi je potrebné skúmať otázku dobrej viery nadobúdateľa zapísaného v katastri a zohľadniť stav existujúci ku dňu rozhodnutia súdu podľa § 217 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie preto správne skúmal aj možnosť nadobudnutia vlastníctva žalovanou po smrti poručiťky a dospel k záveru, že k tomu nedošlo, s ktorým záverom sa stotožnil aj odvolací súd. Žalobcovia z toho vyvodzovali, že napadnutý rozsudok definitívne vyriešil otázku vlastníctva a tvorí právny podklad na odstránenie duplicitného zápisu v katastri nehnuteľností. Vzhľadom na uvedené navrhli podané dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolený dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolený dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolený súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovoleným dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie

nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP v podstatnom namietala (i) nenariadenie pojednávania odvolacím súdom a tzv. prekvapivosť rozhodnutia, (ii) nezopakovanie dokazovania po zrušení prvoinštančného rozhodnutia a vrátení veci na nové prejednanie a (iii) nesprávne vyhodnotenie zistení vyplývajúcich z právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/253/1972.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. Dovolaťka namietala, že odvolací súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania.

16. Dovolací súd k tomu v prvom rade uvádza, že ani Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani judikatúra EŠLP netrvá na tom, aby sa civilné konania na každej inštancii/stupni prejednávali verejne, t. j. na ústnych pojednávaniach. Ak súd prvej inštancie rozhodoval na pojednávaní, odvolací súd v zásade pojednávanie nariadiť nemusí.

16.2. Realizácia procesného oprávnenia strany sporu byť prítomnou na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania. Vo všeobecnosti platí, že okrem taxatívne vymedzených prípadov odvolací súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania s tým, že ide o možnosť, nie povinnosť rozhodovať bez pojednávania a zásadne je len na rozhodnutí príslušného senátu odvolacieho súdu, či túto možnosť využije. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné, čo je na úvahe odvolacieho senátu.

16.3. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

16.4. Odvolací súd v posudzovanom prípade nezistil potrebu zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nezistil ani existenciu dôležitého verejného záujmu. Nešlo teda o žiaden z prípadov, v ktorých by bol povinný obligatórne nariadiť pojednávanie, a preto postupoval správne, keď pojednávanie nenariadil. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je dovolací súd toho názoru, že postup odvolacieho súdu bol zákonný. Odvolací súd, zohľadňujúc princíp procesnej ekonomie, v konaní postupoval v súlade s procesnými právnymi predpismi a žalovanej neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov. Sporové strany boli pritom riadne upovedomené o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP). Neopodstatnená je preto námietka, že označeným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Žalovaná v dovolaní vyjadrila nespokojnosť, že jej nebola odvolacím súdom poskytnutá možnosť vyjadriť sa k ustanoveniu právneho predpisu, ktoré nebolo doposiaľ použité, čím sa v podstate ohradila proti „prekvapivosti“ napadnutého rozhodnutia.

17.1. Jedná sa o nedôvodnú námietku, pretože aj keď odvolací súd vo vzťahu k určeniu, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po oboch poručiteľoch, rozhodol odlišne od súdu prvej inštancie, avšak jeho záver o nedostatku aktívnej legitímácie vo vzťahu k jednému z nich nepredstavuje prekvapivý právny záver. Posúdenie otázky vecnej legitímácie - ako hmotnoprávneho predpokladu úspechu žaloby a zároveň podmienky konania, ktorú súd skúma aj bez návrhu - nepredstavuje novú alebo nečakanú právnu otázku. Z obsahu spisu bolo od začiatku zrejmé, že žalobcovia uplatňujú nárok odvodený od dvoch poručiteľov, pričom skutkové okolnosti o čase ich úmrtia a o existencii bezpodielového spoluvlastníctva boli nesporné.

17.2. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu sa za prekvapivé považuje rozhodnutie, ak odvolací súd oproti súdu prvej inštancie vychádzal z iného skutkového alebo právneho základu, ktorý na prvej inštancii nebol posudzovaný a s ktorým strana nemohla v odvolacom konaní počítať. Ide najmä o rozhodnutia „nečakane“ založené na odlišných právnych záveroch (sp. zn. 3Cdo/102/2008) alebo na nových dôvodoch, ku ktorým sa strana nemohla vyjadriť (sp. zn. 5Cdo/46/2011). Typicky ide o situáciu, keď odvolací súd zmení právnu kvalifikáciu rozhodujúcich skutkových okolností, prípadne aplikuje právnu normu, ktorá v doterajšom konaní nebola stranami ani súdom použitá, alebo opiera svoje závery o nové dôkazy či skutkové zistenia, ku ktorým účastníci nemali možnosť zaujať stanovisko. Naopak, odlišná interpretácia totožného zákonného ustanovenia pri nezmenenom skutkovom základe prekvapivosť rozhodnutia nezakladá.

17.3. V posudzovanej veci sa odvolací súd v rozhodujúcich otázkach stotožnil so skutkovými zisteniami aj právnymi závermi súdu prvej inštancie, ale dospel k záveru, že vzhľadom na postupný zánik bezpodielového spoluvlastníctva smrťou jedného z manželov nemôže tá istá vec „patriť“ do dedičstva po oboch poručiteľoch. Takýto právny záver je logickým dôsledkom uplatnených tvrdení a všeobecne predvídateľného právneho pravidla, ktoré vyplýva priamo z povahy BSM a dedičského prechodu majetku. Odvolací súd teda nepostupoval prekvapivo, ale v rámci tých istých právnych východísk precizoval posúdenie otázky vecnej legitímácie, ktorá tvorí nevyhnutnú súčasť preskúmania podmienok konania. Nešlo o zmenu skutkového základu, o novú právnu kvalifikáciu veci, ani o aplikáciu ustanovenia, s ktorým účastníci nemohli počítať. Takýto postup preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Námietka, že po zrušení pôvodného prvoinstančného rozsudku a vrátení veci na nové konanie nebolo dokazovanie zopakované a odvolací súd nevykonal dôkaz oboznámením sa s obsahom spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/253/1972, je takisto nedôvodná.

18.1. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní konanom 16. apríla 2015 (č. l. 139) súd prvej inštancie v rámci dokazovania oboznámil účastníkov okrem iného aj s obsahom rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 sp. zn. 13C/253/1972. Zápisnica o pojednávaní jednoznačne potvrdzuje, že uvedený dôkaz bol riadne vykonaný v súlade s vtedy účinným Občianskym súdnym poriadkom a stal sa súčasťou súdneho spisu.

18.2. Zo zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Trnave z 28. apríla 2021 sp. zn. 10Co/202/2019 následne vyplýva, že pôvodné rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo zrušené podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP pre nepreskúmateľnosť a nesprávny procesný postup, ktorým súd prvej inštancie znemožnil žalobcom riadne uplatniť ich procesné práva. Odvolací súd výslovne uviedol, že súd prvej inštancie nedal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na dôvody zamietnutia žaloby, a preto mu vec vrátil na ďalšie konanie s tým, aby umožnil žalobcom pokračovať v konaní, vyzval ich na upresnenie petítu a nanovo posúdil dôvodnosť žalobného návrhu. Súčasne mu uložil, aby presne identifikoval predmetné nehnuteľnosti, zistil, kedy boli zapísané do registra „C“ KN, vysporiadal sa s tvrdeniami strán o spôsobe nadobudnutia vlastníctva a rozhodnutie riadne odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP.

18.3. Za týchto okolností nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie po vrátení veci dokazovanie v tejto časti opakovať, keďže zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu mu takýto procesný úkon explicitne neuložilo. Vzhľadom na to, že dôvodom zrušenia rozhodnutia nebola neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení, neexistovala ani potreba znovu vykonávať dôkazy, ktoré už boli súčasťou spisu a na ktoré mohli strany v ďalšom konaní procesne nadväzovať. Napokon, súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 27. júna 2022 (č. l. 828 rub.) výslovne uviedol, že s poukazom na § 204 CSP nebude vykonávať dokazovanie prečítaním obsahu spisu, nakoľko všetky v ňom založené listiny boli stranami produkované, resp. im doručené, neboli spochybnené a s ohľadom na rýchlosť a hospodárnosť konania by išlo o úkon nadbytočný. Žalovaná bola spolu so svojím právnym zástupcom prítomná a tento postup nenamietala. Rovnako nebolo povinnosťou odvolacieho súdu opätovne vykonávať dôkaz oboznámením sa s predmetným rozsudkom Okresného súdu Trnava, keďže nešlo o dôkaz, ktorý by vyžadoval nové hodnotenie v zmysle § 383 CSP. Skutočnosť, že sa nachádza v spise a že s ním bol súd prvej inštancie riadne oboznámený, postačuje na to, aby z neho súdy v ďalších fázach konania vychádzali bez potreby opakovaného „vykonávania“ tohto dôkazu. V procesnom zmysle ide o listinný dôkaz, ktorý zostáva súčasťou spisu a ktorého obsah je súdom známy aj bez jeho ďalšieho formálneho čítania na pojednávaní.

18.4. Namietané nezopakovanie tohto dôkazu preto nemožno považovať za porušenie zásad priamosti alebo ústnosti dokazovania, ani za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Oboznámenie s obsahom rozsudku z roku 1972 bolo vykonané zákonným spôsobom už v pôvodnom konaní; po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 27. júna 2022 primerane odôvodnil postup podľa § 204 CSP, ktorý osobne prítomná žalovaná nenamietala. Za týchto podmienok postupovali súdy nižších inštancií v súlade s procesnými predpismi, zachovali princíp hospodárnosti konania a nijakým spôsobom nezasiahli do práva žalovanej na spravodlivý proces.

19. Dovolateľka ďalej odvolací súd kritizovala za to, že nesprávne vyhodnotil zistenia vyplývajúce z právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 sp. zn. 13C/253/1972, a že už pri prvom rozhodnutí zmenil skutkové závery súdu prvej inštancie bez opakovania dôkazov. Ako vyplýva z ďalšieho odôvodnenia (19.1. - 19.6.), ani tieto námietky žalovanej nie sú z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP opodstatnené.

19.1. Z práva na spravodlivý proces vyplýva, že aj keď o otázke, ktorá je pre prejednávanú vec relevantná ako predbežná, už rozhodol iný orgán verejnej moci (vrátane súdu v inom konaní), súd v civilnom sporovom konaní rozhoduje samostatne a nie je viazaný skutkovými ani právnymi závermi tohto rozhodnutia, pokiaľ zákon neustanovuje inak (§ 193 CSP). Súčasne však podľa § 194 ods. 2 CSP musí na takéto rozhodnutie prihliadnuť ako na verejnú listinu, posúdiť jeho význam pre posudzovanú vec a v odôvodnení vysvetliť, aký účinok mu priznáva. Takéto rozhodnutie nie je predmetom dokazovania v užšom zmysle, ale predstavuje právny podklad, ktorý súd hodnotí z hľadiska jeho záväznosti a relevancie pre skutkové a právne závery v prejednávaní veci.

19.2. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií je zrejmé, že s rozsudkom Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 č. k. 13C/253/72-17 naložili spôsobom, ktorý zodpovedá jeho právnej povahe podľa § 194 CSP. Oba súdy si boli vedomé, že ide o právoplatné rozhodnutie iného orgánu verejnej moci, ktoré má povahu verejnej listiny a ako také požíva prezumpciu správnosti a pravdivosti svojho obsahu. Na uvedené rozhodnutie preto v súlade s § 194 ods. 2 CSP prihliadli, t. j. posúdili ho z hľadiska jeho právneho významu a účinkov vo veci, vysvetlili, aký rozsah relevancie mu priznávajú, a v odôvodnení výslovne zdôvodnili, prečo jeho skutkové a právne závery považujú za rozhodné pre posúdenie otázky vlastníctva a dobromyseľnosti držby. Takto koncipované odôvodnenia zodpovedajú zákonnej požiadavke, aby sa súd so skorším rozhodnutím iného orgánu verejnej moci vecne vysporiadal, a to nie jeho preskúmaním, ale zhodnotením jeho právneho významu pre prejednávaný spor.

19.3. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku najprv identifikoval rozhodnutie Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 č. k. 13C/253/72-17, opísal jeho výrok, predmet a procesné okolnosti jeho vydania a následne vysvetlil, aký význam tomuto rozhodnutiu prikladá. V bode 55 odôvodnenia

uviedol, že pôvodné konanie bolo vedené proti Československému štátu, rozhodnutie nebolo napadnuté riadnym opravným prostriedkom, nebolo zrušené a nadobudlo právoplatnosť 12. júla 1972. S odkazom na právny názor odvolacieho súdu dodal, že v tomto konaní nemožno preskúmať správnosť rozsudku z roku 1972, pretože námietky žalovanej smerujúce proti jeho obsahu mohli byť uplatnené len v pôvodnom konaní. V bode 57 logicky vyvodil, že právoplatnosťou uvedeného rozsudku štát nadobudol vedomosť o tom, že nie je vlastníkom dotknutých nehnuteľností, a z tejto okolnosti vyvodil, že štát po tomto momente nemohol byť oprávneným držiteľom. Na uvedený záver nadviazal posúdením platnosti neskoršieho prevodu ako prevodu od nevlastníka a otvoril následnú analýzu otázky vydržania v intenciách uznesenia veľkého senátu Najvyššieho súdu z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObo/2/2020. Odvolací súd na tento výklad nadviazal a vykonal vlastné, no obsahovo zhodné právne posúdenie významu rozsudku z roku 1972. V bode 20 svojho rozhodnutia výslovne konštatoval, že uvedený rozsudok „založil vedomosť“ štátu o tom, že nie je vlastníkom predmetných pozemkov, pričom zdôraznil, že formálne nedostatky v označení nehnuteľností, ktoré sa netýkali parcelného čísla a katastrálneho územia, nemajú vplyv na schopnosť ich identifikácie. V bode 33 potom uviedol, že existencia právoplatného rozsudku bola objektívne spôsobilá vyvolať pochybnosť o vlastníctve štátu a následné oboznámenie sa nadobúdateľa s obsahom tohto rozhodnutia muselo pochybnosť vyvolať aj u neho. V bode 38 napokon uzavrel, že výrok predmetného rozsudku je v rozhodnej časti dostatočne jasný a určitý a že prípadné nedostatky zápisov v evidencii nehnuteľností, ktoré mu predchádzali, nemajú vplyv na záväznosť a právne účinky jeho výroku.

19.4. Uvedené odôvodnenia nižších súdov podľa názoru dovolacieho súdu zodpovedajú požiadavke, ktorá pre súdy vyplýva z § 194 ods. 2 CSP, aby na skoršie rozhodnutie iného orgánu verejnej moci „prihliadli“ ako na relevantnú verejnú listinu, posúdili jeho význam a účinok vo veci a v odôvodnení zrozumiteľne vysvetlili, v akom rozsahu z jeho záverov vychádzajú a prečo. Súd prvej inštancie aj odvolací súd týmto spôsobom právnu relevanciu rozsudku Okresného súdu Trnava z roku 1972 riadne zapracovali do svojho skutkového a právneho záveru, bez toho, aby sa odchýlili od účelu ustanovenia § 194 CSP alebo prekročili rámec, v ktorom bolo možné na toto rozhodnutie prihliadať.

19.5. Pokiaľ žalovaná namietala, že odvolací súd zmenil zistenia prvoinstančného súdu (už v prvom konaní o odvolaní) na základe odlišného hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolateľka vo svojich námietkach prehliada, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení z 28. apríla 2021 sp. zn. 10Co/202/2019 neprehodnocoval skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ale (iba) reagoval na spôsob, akým žalovaná spochybňovala právoplatný rozsudok Okresného súdu Trnava z roku 1972. V bode 106 uvedeného uznesenia výslovne vysvetlil, že predmetný rozsudok nemožno v tomto konaní preskúmať, pretože právna istota vyplývajúca z právoplatného rozhodnutia bráni, aby sa jeho správnosť znovu posudzovala v inom spore prostredníctvom námietok tretej osoby. Takýto záver neznamenal, že by súd bol týmto rozsudkom viazaný v zmysle § 193 CSP, ale že bolo potrebné určiť spôsob, akým sa majú v ďalšom konaní uplatniť jeho prejudiciálne účinky v intenciách § 194 CSP. Odvolací súd teda usmernil súd prvej inštancie z hľadiska právnych východísk, ako má byť na skoršie rozhodnutie prihliadané, a teda poskytol súdu prvej inštancie právne pole pôsobnosti pre ďalšie konanie, bez toho, aby menil alebo dopĺňal skutkové závery. Uvedené uznesenie malo zrušujúcu povahu, neobsahovalo výhrady voči neúplnosti či nesprávnosti skutkových zistení a okrem procesných dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil (najmä potreby upresniť petít žaloby a odstrániť nepreskúmateľnosť odôvodnenia), zároveň určilo právne východiská, vrátane prístupu k skoršiemu rozsudku z roku 1972, pre ďalšie konanie. Po nadobudnutí právoplatnosti sa jeho právny názor stal záväzným pre súd prvej inštancie (§ 391 ods. 2 CSP). Žalovaná ho žiadnym opravným prostriedkom nenapadla, a preto sa jeho závery stali rámcom aj pre následné rozhodnutia nižších súdov.

19.6. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaná interpretuje odôvodnenie a význam rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 sp. zn. 13C/253/1972 spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho skutočnému obsahu ani právnym účinkom. Dovolateľka vychádza z vlastného výkladu odôvodnenia tohto rozhodnutia, v ktorom účelovo zdôrazňuje niektoré pasáže týkajúce sa vyvlastnenia, pričom prehliada samotný výrok, ktorým bolo právoplatne určené, že sporné nehnuteľnosti patria do bezpodielového

spoluvlastníctva manželov E. a L. J.. Súdny nižších inšancií zohľadnili výrok rozsudku z roku 1972, ktorý jednoznačne riešil otázku vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Námietky žalovanej, podľa ktorých išlo len o „určenie osôb, ktorým sa mala vyplatiť náhrada za vyvlastnenie“, sú v rozpore s obsahom a zmyslom výroku rozhodnutia, ako aj so skutočnosťou, že predmetné vyvlastňovacie konanie bolo v čase vydania tohto rozsudku už skončené. Je preto zrejmé, že žalovaná prezentuje znenie uvedeného rozsudku selektívne a účelovo, s cieľom podporiť svoju skutkovú verziu. Takýto výklad nemožno akceptovať, pretože popiera právoplatný a záväzný účinok rozhodnutia, ktorý bolo v ďalšom konaní - v súlade s § 194 CSP - potrebné zohľadniť.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že nižšie súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

21. Dovolateľka ďalej vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (i) dobromyseľnosti Československého štátu a (ii) naliehavého právneho záujmu žalobcov v danej veci.

22. Právnu otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je taká právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Takýto odklon predpokladá, že otázka už bola opakovane a konzistentne riešená v rozhodnutiach najvyššieho súdu, a odvolací súd v posudzovanej veci zvolil odlišné riešenie právneho problému pri skutkovo porovnateľnom základe (porovnaj R 83/2018).

23. Dovolateľka v súvislosti s prvou (i) nastolenou právnou otázkou oponovala proti nesprávnemu posúdeniu otázky dobromyseľnosti Československého štátu ako držiteľa sporných nehnuteľností. Tvrdí, že rozsudok Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972 sp. zn. 13C/253/72 nemohol vyvolať pochybnosti o oprávnenosti držby štátu, keďže tento nadobudol pozemky vyvlastnením, a jeho držba tak bola pôvodne oprávnená. Podľa dovolateľky nič nebránilo tomu, aby štát po uplynutí vydržacej doby nadobudol vlastnícke právo, resp. aby sa tak stalo už samotným vyvlastnením.

24. Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Držať možno veci, ako aj práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon (§ 129 ods. 1 a 2 OZ).

25. Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Ak zákon neustanovuje inak, má oprávnený držiteľ rovnaké práva ako vlastník, najmä má tiež právo na plody a úžitky z veci po dobu oprávnenej držby (§ 130 ods. 1, ods. 2 OZ).

26. Oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o huteľnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť (§ 134 ods. 1 OZ).

27. Oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Pokiaľ ide o vydržanie ako originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva na základe dlhodobej dobromyseľnej držby veci, súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu je konštantná v názore spočívajúcom v tom, že predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Zároveň platí, že predpoklad oprávnenej držby musí byť splnený počas celej zákonom ustanovenej doby podľa § 134 ods. 1 OZ. Strata dobrej viery držiteľa veci nastane okamihom, keď sa mu stali známe skutočnosti, ktoré z hľadiska

objektívneho posudzovania museli u neho dôvodne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Môže k nej dôjsť tiež právoplatným rozhodnutím súdu, ktorým sa ukladá držiteľovi povinnosť vydať vec vlastníkom, prípadne ktorým sa určuje, že vlastníkom veci je iná osoba než držiteľ.

28. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že súdy nižších inštancií posúdili otázku dobromyseľnosti Československého štátu ako držiteľa sporných nehnuteľností vecne správne a v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou. Súd prvej inštancie logicky vychádzal z právoplatného rozsudku Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972, sp. zn. 13C/253/72, ktorým bolo určené vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov, a správne uzavrel, že týmto okamihom sa štát nemohol viac nachádzať v dobrej viere o svojom vlastníctve. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie vyhodnotil tento rozsudok ako právnu skutočnosť, ktorá jednoznačne preukazuje, že štát nadobudol vedomosť o tom, že mu predmetné nehnuteľnosti nepatria, a teda nemohol byť dobromyseľným držiteľom v zmysle § 130 OZ. Odvolací súd na tieto závery nadviazal a doplnením skutkových a právnych úvah ich ďalej rozvinul. V bode 20 svojho rozhodnutia výslovne konštatoval, že rozsudok z roku 1972 založil vedomosť štátu o tom, že nie je vlastníkom dotknutých nehnuteľností, pričom formálne nedostatky v označení pozemkov nemohli vyvolať žiadnu reálnu nejasnosť o tom, ktoré pozemky boli predmetom sporu. V bodoch 32 až 33 ďalej zdôraznil, že dobromyseľnosť držby je potrebné hodnotiť objektívne - z pohľadu starostlivosti, ktorú možno od držiteľa požadovať. Podľa týchto kritérií bolo nepochybné, že po právoplatnosti rozsudku z roku 1972 štát pri zachovaní elementárnej opatrnosti musel vedieť, že vlastníctvo sporných nehnuteľností je vážne spochybnené.

29. Takto formulované závery plne korešpondujú s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej na stratu dobromyseľnosti postačuje existencia okolností, ktoré sú objektívne spôsobilé vyvolať pochybnosť o tom, že vec patrí držiteľovi. Dobrá viera držiteľa sa neposudzuje podľa jeho subjektívneho presvedčenia, ale z objektívneho hľadiska - teda podľa toho, či mohol a mal pri zachovaní náležitej opatrnosti pochybovať o svojom vlastníctve. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pritom ustálila, že za takto kvalifikovanú okolnosť sa považuje aj právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým sa určí, že vlastníkom veci je iná osoba než držiteľ (m. m. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/27/2005). V prejednávanej veci bolo takouto okolnosťou práve právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Trnava z 28. apríla 1972, ktoré jednoznačne určilo vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov. Ide o moment právne významný nielen z hľadiska informovanosti štátu o tom, že nebol vlastníkom sporných nehnuteľností, ale aj ako kvalifikovanú právnu skutočnosť, ktorá sama osebe vylučuje existenciu dobrej viery. Od tohto okamihu štát pri zachovaní elementárnej opatrnosti nemohol byť v dobrej viere o svojom vlastníctve a nemohol preto nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním. Tento záver, ku ktorému dospeli súdy nižších inštancií, je preto nielen vecne správny, ale aj v súlade s judikatúrnymi východiskami.

30. Nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015 a I. ÚS 510/2016 nie sú vo vzťahu k nastolenej právnej otázke príliehavé. Ústavný súd sa v nich zaoberal otázkou derivatívneho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka, pri ktorom sa zvažovala potreba ochrany dobrej viery nadobúdateľa konajúceho v dôvere v právny stav vyplývajúci z verejnej evidencie a s tým spojená možnosť prelomenia zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*. V prejednávanej veci však vymedzená právna otázka smeruje k posúdeniu dobromyseľnosti Československého štátu ako držiteľa sporných nehnuteľností, a teda k otázke, či mohol daný subjekt nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním. Vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, pri ktorom nadobúdateľ neodvodzuje svoje vlastníctvo od práva predchádzajúceho vlastníka, ale ho nadobúda priamo na základe splnenia podmienok ustanovených zákonom, konkrétne § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Záver súdov nižších inštancií, podľa ktorého právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Trnava z roku 1972, ktorým bolo určené vlastnícke právo inej osoby, objektívne vylúčilo ďalšie trvanie dobrej viery Československého štátu ako držiteľa, je preto v súlade s ustálenou judikatúrou všeobecných súdov o vydržaní a nie je v rozpore s judikatúrou ústavného súdu, na ktorú dovolateľka odkazovala.

31. Napadnutým rozhodnutím v otázke posúdenia dobromyseľnosti Československého štátu preto nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a rozsudok odvolacieho súdu je z

hľadiska napadnutého právneho posúdenia správny.

32. Pokiaľ išlo o druhú nastolenú právnu otázku (ii), dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení na odstránenie duplicitného zápisu vlastníckeho práva, a to s poukazom na R 32/2011.

33. Predmetnou otázkou sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/26/2007 (ďalšími naň nadväzujúcimi rozhodnutiami, napr. sp. zn. 3Cdo/44/2008, 5Cdo/147/2007, 1Cdo/43/2007, 3Cdo/25/2007), ďalej v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/154/2010 (R 32/2011) a Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 482/2013, v dôsledku čoho možno posudzovanie predmetnej právnej otázky považovať v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu za ustálené.

34. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/26/2007 uviedol, že v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou praxou nemení nič na závere o prípustnosti určovacieho návrhu, že konkrétna vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, ktorým návrhom sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiťov (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom, voči inej osobe ako dedičovi (ktorá nie je poručiťovým dedičom). Žaloba na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, nepredstavuje tzv. inú žalobu, ktorá v ustanovení § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nie je uvedená, ale ide o žalobu podľa § 80 písm. c) OSP, ktorá sleduje ochranu vlastníckeho práva.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/154/2010 (R 32/2011) dospel k záveru, že súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťovi. V konaní o takýchto žalobách ide o posúdenie, či poručiť bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiťa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Treba dodať, že ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiťa, nepotvrdzuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiťa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiťa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

36. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 482/2013 dospel k názoru, že je ústavne neakceptovateľný záver, podľa ktorého krajský súd objektívnu nespôsobilosť prípadného vyhovujúceho rozsudku (vo veci určenia, že nehnuteľnosť patrila do dedičstva po poručiťovi) vyvolať zmenu v zápise vlastníkov spornej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností striktnie stotožňuje s absenciou zmeny právneho postavenia sťažovateľa po takomto určení a tým vylučuje danosť jeho naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Skutočnosť, že prípadné určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po otcovi sťažovateľa (ani v spojení s následným osvedčením, že tieto nehnuteľnosti ku dňu smrti poručiťa nadobudol do vlastníctva sťažovateľ), nemôže vyvolať zmenu v zápise vlastníkov v katastri nehnuteľností, nemôže viesť striktnie k záveru, že sa tým žiadnym spôsobom nezmení právne postavenie sťažovateľa. Naopak, práve meritórne posúdenie existencie vlastníctva právneho predchodcu sťažovateľa k sporným nehnuteľnostiam môže zmeniť právne postavenie sťažovateľa, keďže jedine úspech sťažovateľa v konaní o jeho návrhu mu umožní uplatnenie svojich prípadných nárokov voči subjektom, ktoré boli alebo sú stále vedené v katastri nehnuteľností ako vlastníci spornej nehnuteľnosti. Opačný záver by znamenal denegatio iustitiae v prípadoch, ak po smrti poručiťov dôjde k právnym úkonom, ktorých predmetom je nakladanie s majetkom, ktorý patrila poručiťovi ku dňu jeho smrti.

37. V nadväznosti na uvedené možno konštatovať, že sudy nižších inštancií postupovali v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, keď existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení posúdili kladne. Neodklonili sa pritom od všeobecne prijatej charakteristiky pojmu „naliehavý právny záujem“ ani od právnych záverov ustálenej judikatúry; správne vyložili, že určovacia žaloba o tom, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi je procesne prípustným a materiálne

odôvodneným prostriedkom ochrany práva vtedy, ak existuje objektívna neistota o tom, či bol porúčiteľ v čase smrti vlastníkom sporných nehnuteľností - najmä v prípadoch duplicitného zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Takéto určenie neslúži na odstránenie duplicity samotným výkonom rozhodnutia ani na nahradenie dedičského konania, ale plní funkciu sporového základu pre posúdenie vlastníctva porúčiteľa, od ktorého sa následne odvíja aj priebeh a výsledok dedičského konania. Nižšie súdy tento právny rámec rešpektovali, keď vychádzali z toho, že duplicitný zápis vlastníckeho práva objektívne vytvára neistotu v právnom postavení žalobcov, ktorú možno odstrániť len určovacím výrokom podľa § 137 písm. c) CSP. Ich závery preto v materiálnom zmysle korešpondujú s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a preto nemožno prijať tvrdenie dovolateľky o odklone nižších súdov vo vymedzenej právnej otázke.

38. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP preto ani vo vzťahu k druhej (ii) nastolenej právnej otázke nie je daná.

39. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

40. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.